

Josep Claret, arquitecte

El passat mes de juny moria a Girona l'arquitecte Josep Claret Rovira, que fou un dels principals impulsors del Racionalisme a casa nostra durant la dècada dels anys trenta.

Claret nasqué a Girona l'any 1908 i inicià la seva activitat professional a partir de l'any 1933, en què obtingué el títol a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona. Durant alguns anys fou membre del GATCPAC i col·laborà en el despatx de Josep Lluís Sert. Des de bon començament assumí l'avantguardisme que representava la nova arquitectura del Moviment Modern recollint les seves propostes, que anaven lligades a una utilització més racional dels materials estandarditzats pels nous sistemes de producció, en un intent per superar definitivament la influència que a Girona havia exercit el noucentisme de Rafael Masó.

Si bé a les nostres comarques la nova estètica del Racionalisme tingué una difusió molt limitada i parcial, a Josep Claret es deuen algunes de les obres més representatives d'aquest període. Destaquem-ne, pel seu interès, la fàbrica d'embotits Soler, de l'any 1933, situada a la Ctra. de Barcelona; la casa Pla, de 1934, que ocupa un xamfrà del carrer Joan Maragall, actualment en un estat lamentable de conservació; el xalet Tarrús, de 1935, al carrer de la Rutlla; l'ampliació i reforma de la casa de la Ctra. de Sta. Eugènia, núm. 3, de 1935; la casa Coll, del mateix any, situada al carrer Ultònia, i la filera de cases obreres del carrer Canonge Dorca, de 1937, realitzades conjuntament amb J. Roca Pinet.

A partir dels anys quaranta la seva obra derivà cap a plantejaments més lligats al classicisme historicista. Treballà a Maó, realitzant algunes obres d'interès, com l'escala monumental d'enllaç entre el passeig marítim i el moll, l'any 1955. Posteriorment la seva producció seguí una línia funcionalista, que en alguns casos incorporà elements neo-populars, de menor interès.

També són interessants els llibres que publicà a la meitat dels anys 60 sobre l'evolució del moble anglès i francès.

Banyoles sense museu dels PPCC

Hi havia una lògica, acceptada per amplis sectors, en el fet que Banyoles tingués un Museu d'Art Contemporani dels Països Catalans. Els precedents de la tasca dels organitzadors dels Cicles del Tint atorgaven a la ciutat del llac una mena de capitalitat —compartida amb Girona— en la defensa i divulgació de l'art modern, el reconeixement de la qual els facilità, ara ja fa vuit o nou anys, aplegar físicament un fons compost per unes dues-centes obres de destacats artistes.

Ara Banyoles abandona, li fan abandonar, la realització definitiva d'un projecte tan madur. La negativa és incomprensible, absurda. Si donem un cop d'ull a les comarques gironines, i en relació amb la vida artística real —història recent, plantilla d'artistes en actiu—, no disposem encara d'una institució d'aquest tipus mínimament global.

Les energies de Banyoles estan enfocades cap als Jocs Olímpics del 92. Res més normal, en aquests temps de grandiositat i de pretesa eficàcia. Però una cosa no hauria de contradir l'altra.

S'han alçat algunes veus. Joaquim Nadal, alcalde de Girona, ha fet volar coloms. Realitzar una proposta així no és pas fàcil, i ell ho sap molt bé. Joan Saqués, des de la Generalitat, tampoc no se'n desentén del tot. Siguem seriosos. Pràcticament, a Girona ciutat no hi ha art contemporani exposat en permanència. Resoldre la qüestió, prosseguir la tasca començada a Banyoles, ampliar-la i consolidar-la seria molt coherent. Però caldria anar a fons.

En altres circumstàncies han circulat idees en aquesta direcció: rehabilitar la Farinera Teixidor (la màxima obra modernista de Rafael Masó, en creixent estat d'abandonament, en una zona urbana que trenca la rutina i el mite de la Girona vella) i en un esforç mancomunat —tipus Pacte Cultural—, instal·lar-hi un gran centre-museu d'Art Contemporani de l'art gironí del segle XX i obres d'altres artistes i contrades catalanes, a més de les ja disponibles en el fons museístic lamentablement frustrat de Banyoles...

El túnel de la Vall de Bianya

Amb les eleccions autonòmiques de 1984 va començar a gestar-se el projecte d'una carretera que comunicués la Garrotxa i el Ripollès, evitant el port de Cap Sacosta. El traçat escollit per a aquesta nova via ràpida passa, des de la C-153, per la Vall de Sant Ponç (Vall de Bianya) i ha d'enllaçar amb la C-151 de Ripoll a Camprodon, entre St. Pau de Segúries i St. Joan de les Abadesses. Per aconseguir aquest enllaç cal construir un túnel d'uns 8 km. de llargada, el qual ha estat l'objecte de la polèmica. La Direcció General de Carreteres de la Generalitat ha proposat en un avantprojecte 5 variants diferents i és previst que aquest estiu doni a conèixer el projecte definitiu. Es calcula un pressupost de prop de 3.000 milions de pessetes.

Mentrestant, els habitants de la Vall demanen que s'escolleixi l'alternativa menys impactant, que dins el pressupost general es contemplin les despeses de recondicionament del terreny modificat i que s'inverteixi un 10% del pressupost en obres de millora ecològica, paisatgística i social de la Vall.

Per a l'avantprojecte, es va encarregar a una empresa barcelonina de geòlegs l'avaluació de l'impacte. Això ha de suposar la identificació, predicció, interpretació i prevenció de les conseqüències o dels efectes que es determinen en cada un dels estudis d'impacte realitzats.

Però no es pot utilitzar per a cada projecte a avaluar els mateixos valors arbitraris que s'adjudiquen per a cada paràmetre en el Sistema Battelle, perquè les condicions físiques i humanes que es donen en el lloc on s'emplaça una obra sempre són diferents. Hem d'esperar que per al projecte definitiu es faci una avaluació més acurada, que consideri millor els factors d'interès humà, els estils i qualitat de vida d'una Vall designada zona d'especial protecció.

R. CASTELLS

ENRIC MARQUÈS

MARTA MINISTRAL

ARQUITECTURA

CULTURA

INFRASTRUCTURA

Art actual en marcs antics

Aquestes dues exposicions no tenen pràcticament res en comú, però sí que ambdues han aprofitat uns magnífics marcs romànics. La d'Antoni Tàpies (Barcelona, 1923), el recinte de Santa Maria de Vilabertran (Alt Empordà), i la dels "Joves Vitrallers Catalans", el claustre de Sant Pere de Galligants (Girona). Cal posar èmfasi en la serenor, frescor, pau, inherents al marc, que enalteixen les obres exposades i afavoreixen la predisposició del públic a combregar-hi.

La magnífica i audaç mostra de l'obra gràfica d'Antoni Tàpies, feta amb la col·laboració del taller Tristany Barbarà, té, d'entrada, una característica tangible: el format inusualment colossal dels gravats (fins a 2x1 metres); si més no, una prolongació sobre paper de la seva obra pictòrica. Tàpies manté una fidelitat inalterable a les seves conviccions, al seu tarannà cívica, a les seves simbologies signiques i cal·ligràfiques, als colors proclius als de la terra, a les empremtes...

Fidelitat que, d'altra banda, defuig sistemàticament de la bellesa convencional per crear-ne una de pròpia, intransferible, que no pas intransmissible, aprofundint amb perseverança gairebé mística en la meditació sobre el món diari, real. També cal remarcar l'esplèndida col·lecció de llibres de poemes il·lustrats per Tàpies que són autèntiques joies bibliogràfiques i de bibliòfil.

"Joves Vitrallers Catalans" és una exposició itinerant organitzada per l'Institut del Vitrall que pretén aportar propostes fresques a l'Art tot intentant esquivar el concepte erroni segons el qual el vitrall només té un ús pràctic tapant obertures, gairebé sempre en recintes religiosos. Els Joves Vitrallers aposten pel vitrall com a vehicle, suport, mitjà i tècnica per fer Art tenint present el vessant artesanal de l'ofici de vitraller i indubtablement aprofitant la transparència i translucides del vidre i d'altres materials (àgata, metacrilat, negatius fotogràfics antics, ònix...), així com l'opacitat del plom.

En definitiva: dues exposicions ineludibles i al·licionadores; encabides, respectuosament, en marcs arquitectònics de primer ordre.

SEBASTIÀ GODAY

Música i suor

Gràcies a un clima benigne, aquest país es converteix durant l'estiu en un gran amfiteatre apte per a tota mena d'activitats culturals i, permeteu-me l'expressió, recreatives. No hi deu haver ciutat, poble, vila o agregat que no organitzi un curs de música, un concert de violins o una sereneta a la llum de la lluna, a recer de la tramuntana i en un marc d'aquells que en diuen incomparables. Segur que no hi ha cap Ajuntament que es resisteixi a convertir una de les seves places (qualsevol lloc «és» una plaça, en aquests casos) en un auditori capaç de reunir els estiuejants, els desvagats i quatre veïns al voltant d'un piano, una flauta i una mica de Mozart.

Girona òbviament, no s'escapa d'aquesta història. Amb la presència brillant del brasiler Luiz de Moura, aquest músic que sembla un personatge de Tintin, l'Ajuntament organitza un Curs d'Interpretació Musical que ja té un relleu i una categoria considerables. Paral·lelament als nyigo-nyigos de l'alumnat, també hi ha concerts per al gran públic, un públic selecte (i aquí vull dir minoritari, seleccionat, *connoisseur*) que sua d'una manera extraordinària mentre escolta Beethoven.

N'hi ha d'altres que també suen, però aquests ho fan a cops de bateria, de guitarra elèctrica, de *rockabilly*, de Manolo Garcia i de Duncan Dhu. Suen al pati de les casernes, ara convertit en un espai adequat perquè Girona aculli en el futur importants manifestacions artístiques, espectacles notables, grans figures del moment. Ara per ara, l'oferta és variada, abraça els ídols de les nenes de deu anys i els nostàlgics d'en Jerry Lee Lewis, tots junts en uns jardins que abans anaven a toc de corneta i que ara (que em perdonin el tòpic els soldats ferits que s'ho miren des de l'Hospital Militar!) funcionen gràcies als kilowats de les bandes de rocanrol.

Ben mirat, amb gust de *lied* o de auambabalubabalambambú, el que compta és saber administrar la suor, fer que la suor sigui productiva, vaja.

JOSEP Ma. FONALLERAS

Actualitat de l'Aljama gironina

L'interès per l'estudi de la història dels jueus de les contrades gironines no és pas de fa quatre dies. Una ullada, ni que sigui superficial, al recull realitzat pel Dr. David Romano *Per a una història de la Girona jueva* ens fa adonar que ja des d'Enric Claudi Girbal, a la darrera del segle XIX, fins avui dia han estat molts els historiadors gironins que han investigat el passat de les comunitats jueves de les terres de Girona.

Des del 4 de juny d'enguany, i fruit de la col·laboració entre l'Ajuntament de Girona i la Càtedra Barcelona-Nova York, s'ha emprès un seguit d'activitats que s'han centrat fonamentalment en l'organització de l'exposició *Els jueus catalans i el Call de Girona* i en un cicle de conferències entorn del judaïsme català —dictades per erudits catalans, francesos i americans— que tindran lloc durant la primera quinzena del mes d'octubre.

L'exposició és instal·lada al cor del barri jueu, al centre Isaac el Cec, i consisteix en una sèrie de plafons fotogràfics amb textos de caire divulgatiu, una maqueta on es reflecteix la disposició dels carrers i places del call medieval, unes vitrines amb manuscrits hebreus procedents de l'Arxiu Municipal, una reproducció de restes de làpides del fossar de Montjuïc de Girona, i sobretot d'unes peces —*arracades, anells, monedes*— trobades al seu homònim barceloní i custodiades al Museu d'Història de la ciutat comtal.

Amb el suport d'un vídeo de vint minuts de durada en català, francès i anglès, i amb un nombre important de visitants eminentment estrangers, l'exposició és un fidel reflex de l'estat actual dels coneixements històrics —documentals i materials— que s'ha aconseguit d'aplegar pel que fa al Call de Girona.

Ara només resta que s'arribi a un acord per a l'endegament definitiu de la Fundació Bonastruc de Porta en tant que instrument imprescindible per tal que aquesta exposició —que hom voldria itinerant— no sigui res més que un petit pas en la consolidació d'un centre que mostri de manera didàctica i rigorosa alhora la importància del llegat jueu en el context de la recuperació del barri vell.

RAMON ALBERCH

ART

MÚSICA

HISTÒRIA